

Spis treści

Słowo wstępne	XXIII
Wprowadzenie	XXV
Część I: Właściwe uprawianie etyki i uprawianie właściwej etyki	1
Rozdział 1: Jaka jest twoja filozofia życiowa?	3
Etyka w życiu codziennym	4
Codzienne rytuały	5
Wróćmy do kwestii podstawowych	5
Dlaczego terminologia ma znaczenie	6
Błędne koło	7
Etykiety i język nacechowany	7
To nie jest tylko jakiś tam fakt, to twoje życie	8
Normy, współpraca społeczna i cel życia	10
Zapamiętaj chociaż tyle:	13
Rozdział 2: Nieuchronność dylematów etycznych	15
Istota dylematów etycznych	16
Konflikty moralne	19
Preferencje a wybór wartości	21
Wierność: bądź wierny sobie	25
Rozum krytyczny i czynnik moralny	26
Zapamiętaj chociaż tyle:	26
Rozdział 3: Przekonaj mnie, że nie mam racji	27
Podaj mi jeden sensowny powód	28
Na przykład	29
Zmieniasz zdanie?	30
Decyzja należy do ciebie	30

Bo rodzice tak mówili	31
Nie wszystkie powody są równie ważne	32
Powody stronnicze mają znaczenie	33
Bezstronność jest ważna	34
Znaczenie sceptycyzmu	35
Zapamiętaj chociaż tyle:	37
Rozdział 4: Bóg kazał mi to zrobić	39
Czy człowiek niewierzący może być moralny	40
Ponieważ Bóg tak powiedział – teoria boskiego nakazu	42
Zastrzeżenie pierwsze	43
Czy wszystkie czyny niemoralne są złe	44
Kto tu rządzi?	45
Wysil szare komórki	46
Określanie norm	47
Zastrzeżenie drugie	48
Czy postępowanie taty jest słuszne	48
Czy postępowanie mamy jest lepsze	49
Zastrzeżenie trzecie	50
Czy Biblia tak nam mówi	50
Jasność	51
Spójność	52
Różnica między wiarą i rozumem	54
Zapamiętaj chociaż tyle:	55
Rozdział 5: Niech nauka będzie ci przewodnikiem	57
Jeśli nie Bóg to nauka	58
Dobry naukowiec jako moralny guru	60
Wiedza a przekonanie	61
Zapytaj eksperta	61
Witamy naukę, żegnamy etykę	62
Czy to widzisz, słyszysz, czujesz?	63
Gra słów	64
Czy wybór jest możliwy	65
Zjeść ciastko i mieć ciastko	66
Możemy porozmawiać?	67
Dwie strony medalu	67
O inżynierach dusz i innych potworach	68
Zapamiętaj chociaż tyle:	69

Część II: Istota etyki	71
Rozdział 6: Etyka zasady: „przede wszystkim ja”	73
Egoizm psychologiczny	74
Interesowny czy egoistyczny?	74
Egoizm psychologiczny: zastrzeżenie pierwsze	76
Zastrzeżenie drugie	76
Zarzut trzeci	77
Egoizm etyczny	78
Egoizm etyczny obroniony	79
Egoizm etyczny odrzucony	80
Altruizm? Wykluczone!	81
Zapamiętaj chociaż tyle:	83
Rozdział 7: Etyka zasady: „przede wszystkim my”	85
Subiektywizm etyczny	85
Gdy brakuje odczucia	88
Wierzyć czy nie wierzyć	88
Przekonaj mnie, że się mylę	88
Teraz do czegoś dochodzimy	90
Wiara to nie wiedza	90
Relatywizm kulturowy	91
Wszystko jest względne – fakty a sądy wartościujące	95
Zapamiętaj chociaż tyle:	96
Rozdział 8: Cyniczny stosunek do etyki?	97
Wyzysk mas	98
Przybieranie postawy cynicznej	99
Przyglądanie się z zewnątrz	99
Marksistowska krytyka idei moralnych	100
Społeczność jako slogan	101
Równość jako slogan	101
Teoretyczna wolność, teoretyczna równość	102
Sprawiedliwość jako slogan	102
Kompletny przesyt etyką	103
Afirmatywny nihilizm Friedricha Nietzschego	104
Wolność to nie wszystko...	104
Etyka jako choroba	104
Etyczne samounicestwienie	105
Owce i nadludzie	105
Uncja cynizmu jest warta funta nihilizmu	106
Zapamiętaj chociaż tyle:	107

Część III: Ogólne wskazówki dotyczące podejmowania decyzji etycznych	109
Rozdział 9: Etyka starożytnych Greków	111
Cnota wydziałów obyczajowych	112
Jesteś taki jak twój charakter	113
Cnota cnót	114
Dobrze być dobrym	114
Występne życie	115
Cnota a dobre życie	116
Proszę, nie zabij mnie życzliwością	116
Kształtowanie charakteru	117
Pozostawanie w stanie równowagi	118
Różne style dla różnych ludzi	119
Cnota a zło	120
Zapamiętaj chociaż tyle:	121
Rozdział 10: Cnoty średniowiecza	123
Natura jako ład moralny	124
Pewne chrześcijańskie stanowisko w kwestii natury ludzkiej	126
O samobójstwie i seksie	128
Czy wiedza o tym, co naturalne, przychodzi w sposób naturalny	129
Oczekiwanie na współczesne prawo naturalne	131
Zapamiętaj chociaż tyle:	132
Rozdział 11: Nowożytna teoria umowy społecznej	133
Etyka minimalistyczna	134
Thomas Hobbes	135
Stan natury	136
Zawieranie umów, żeby wydostać się z dziury	137
Dylemat więźnia	137
Ryzykowne zaufanie	138
Umowa społeczna	139
Prawo i ład	140
Zobowiązania rządu?	140
Nie wszystkie umowy są uczciwe	142
Ręka rękę myje	143
Poglądy Jana Jakuba Rousseau	143
Poglądy Johna Rawlsa	144
Co zrobiłby człowiek doskonale racjonalny	145
Zerwane umowy	146
Zapamiętaj chociaż tyle:	147

Rozdział 12: Nie można zapomnieć o Kancie	149
Wypełnij swój obowiązek!	150
Nakazy hipotetyczne a bezwarunkowe	152
Absolutny zakaz: imperatyw kategoryczny	153
Myślenie z punktu widzenia pozostałych	154
Nie wykorzystuj mnie	156
Bycie człowiekiem niezależnym	157
Dostajesz to, na co zasłużyłeś	158
Zapamiętaj chociaż tyle:	160
Rozdział 13: Teorie konsenkwencjonalistyczne	161
Przykro mi, panie Kant – skutki mają znaczenie	162
Utylitaryzm Jeremy'ego Benthama	163
Zasada użyteczności	164
Ocena przyjemności	165
Nie da się porównać jabłek z pomarańczami	167
Jakość jest lepsza od ilości	168
Utylitaryzm Johna Stuarta Milla	169
Zapamiętaj chociaż tyle:	171
Rozdział 14: To słowo na F – etyka feministyczna	173
Czy kobiety mają inną moralność	174
Kobiety i etyka	175
Moralność kobiety?	175
Etyka troski	176
Troska i kontekst	177
Etyka wojny	177
Kłopoty z etyką troski	178
Czy kobiety troszczą się za bardzo	179
Pielęgniarka Ratchett potrzebuje urlopu	179
Po prostu opieka	180
Poza etykę troski	181
Zapamiętaj chociaż tyle:	182
Rozdział 15: W naszym przepisie jest haczyk	183
Ograniczenia etyki cnoty i etyki feministycznej	184
Zasady w kontekście – obrzezanie kobiet	185
Cnoty w kontekście – różnice kulturowe	185
Wady etyki prawa naturalnego	186
Z „jest” nie wynika „powinien”	187
Technika oddaliła nas od natury	187
To, co robią ludzie, jest naturalne	188
...wadami etyki umowy społecznej	189

Rodziny się nie wybiera	189
Kto i w jakiej sprawie zawiera umowę	190
Problemy z etyką opartą na obowiązku	191
Przewidywanie	191
Obowiązek to obowiązek?	192
Obowiązki sprzeczne	192
Zagadnienia związane z etyką konsekwencjonalistyczną	193
Sprawiedliwość czy szczęście?	193
Spojrzenie za siebie	194
Zapamiętaj chociaż tyle:	195
Rozdział 16: Mieszanie przepisów	197
Mieszanie przepisów moralnych	198
Natura ludzka ma znaczenie	198
Prawo naturalne	199
Etyka cnoty	199
Etyka umowy społecznej	200
Etyka deontologiczna	201
Etyka konsekwencjonalistyczna	202
Skutki to nie wszystko	202
Etyka feministyczna	204
Dodaj trochę skutków do mieszanki obowiązków	204
W. D. Ross	204
Obowiązki domniemane	205
Dorzuć na patelnię praw trochę dóbr podstawowych	206
Dobra pierwotne Johna Rawlsa	207
Etyka dyskursu Jürgena Habermasa	208
Zapamiętaj chociaż tyle:	209
Część IV: Etyka stosowana	211
Rozdział 17: Etyka a środowisko naturalne	213
Jak oceniać naturę	214
Feministki, które kochają naturę	215
Przed wszystkim ludzie	216
Ekologia antropocentryczna	217
Ile mnie to będzie kosztowało?	218
Kto korzysta	219
Przed wszystkim natura	220
Urozmaić sobie życie biocentryzmem	221
Radykalna ekologia głęboka: wytepić ludzi!	222

Jak głęboka jest ekologia głęboka	223
Dźwigajmy ten ciężar razem	224
Zapamiętaj chociaż tyle:	225
Rozdział 18: Etyka biomedyczna	227
Od zasad do praktyki	228
Autonomia	229
Sprawiedliwość	230
Wspaniałomyślność	231
Nieszkodzenie	231
Śmierci, nie bądź dumna	231
Zabójstwo? Zagadnienia związane z aborcją	234
Doktor Frankenstein raz jeszcze	236
Wierne kopie: klonowanie i inżynieria genetyczna	238
Stworzenie minija?	238
Badania komórek macierzystych: powrót do kwestii aborcji?	239
Zapamiętaj chociaż tyle:	239
Rozdział 19: Etyka biznesu	241
Kliencie, miej się na baczności	242
Paternalizm raz jeszcze	243
Unikanie pułapek	243
Czas spłaty	244
Długi korporacji wobec społeczeństwa	245
Ile jest warte życie	246
Jesteś skończony! Donosicielstwo	247
Myślenie o konsekwencjach	248
Obowiązek	248
Etyka w reklamie: sprzeczność sama w sobie?	249
Ochrona szczególnie podatnych	250
Wprowadzanie na rynek leków uzależniających	251
Zapamiętaj chociaż tyle:	253
Rozdział 20: Etyka a zwierzęta	255
Co jesteśmy winni zwierzętom	256
Pogląd tradycyjny: poćwiartować i na talerz	256
Pogląd radykalny: zwierzęta są nam równe	258
Faworyzowanie ludzi: inna forma rasizmu?	259
Cenienie zwierząt bardziej niż ludzi	260
Jesteś tym, co jesz: argumenty moralne wegetarian	261
Podżeganie do mordu? Etyczny aspekt noszenia futer	262
Czy badania na zwierzętach w ogóle są uzasadnione	263

Potrzeba posiadania sensownych powodów	263
Powody, powody	264
Zgoda co do niezgody	265
Zapamiętaj chociaż tyle:	265
Część V: Poza jednostką: etyka sprawiedliwości społecznej	267
Rozdział 21: Chodzi o sprawiedliwość społeczną!	269
Gdy przyzwoitość moralna to za mało	270
To nie tylko pech	271
Kiedy pech staje się niesprawiedliwością społeczną	273
Kto na co zasługuje	273
Czy ludzie zasługują na pecha	274
Ludzie upośledzeni	275
Czyż jestem stróżem brata mego	276
Zaangażować państwo	277
Myślenie ponad granicami	277
Cóż takiego jest w prawie	279
Przyczyna dyskryminacji	280
Ludy świata, łączcie się!	281
Zapamiętaj chociaż tyle:	281
Rozdział 22: Spór o imigrację	283
Etyka łodzi ratunkowej: próba utrzymania się na powierzchni	284
Ochrona praw jednostki	285
Pomocne teorie moralne	286
Liberalizm a komunitarianizm	286
Obrona praw jednostki	287
Liberalizm a prawo imigracyjne	287
Komunitarianizm	288
Komunitarianizm a imigracja	290
Etyka imigracji w świecie realnym	290
Imigracja jako wyrównywanie krzywd	291
Znaczenie rodziny	291
Szacunek dla tożsamości kulturowej	292
Nieuchronność imigracji	292
Zapamiętaj chociaż tyle:	293
Rozdział 23: Sprawiedliwość ekonomiczna	295
Jak duży jest nasz tort i jaki komu przypada kawałek	296
Każdy zasługuje przynajmniej na trochę tortu	297
Zalety kapitalizmu	298

Spółki	298
Chęć zysku	299
Konkurencja	299
Prywatna własność środków produkcji	299
Zalety kapitalizmu	300
Wady kapitalizmu	301
Nierówność	301
Wyzysk	301
Zaniedbywanie potrzebujących	302
Nieefektywność	302
Alienacja	303
Zalety i wady gospodarek niekapitalistycznych	305
Robert Nozick	307
Łączenie systemów	308
Gospodarka globalna	309
Niedożywienie	310
Zakłady wyzyskujące siłę roboczą	310
Przepaść dzieląca bogatych i biednych	311
Co należy zrobić	311
Zapamiętaj chociaż tyle:	312
Rozdział 24: Sprawiedliwość polityczna	313
Przestrzegać czy nie przestrzegać	314
Nieposłuszeństwo obywatelskie	315
Dlaczego demokracja	316
Eksperyment amerykański	317
Czy to uczciwe?	318
Niech ktoś inny podejmuje decyzje	318
Dyskutowanie czy rządzenie	320
Co jest reprezentowane	321
Kto jest reprezentowany	322
Demokracja w codziennym życiu	323
Aktywne uczestnictwo	323
Brak uprzedzeń	325
Szerzenie demokracji	325
Poza naszymi granicami	326
Zapamiętaj chociaż tyle:	327
Rozdział 25: Równouprawnienie płci	329
Molestowanie seksualne	330
Taka sama płaca za taką samą pracę	331
Określanie wartości porównywalnej	332

Pochwała wartości porównywalnej	333
Krytyka wartości porównywalnej	334
Pornografia to coś więcej niż tylko obrazki	334
Argumenty przeciwko pornografii	335
Argumenty za pornografią	336
Prostytucja – praca wykonywana z przyjemnością?	337
Cenzura a pornografia	337
Za i przeciw	338
Czy płeć powinna mieć znaczenie w sprawiedliwym świecie	339
Zapamiętaj chociaż tyle:	340
Rozdział 26: Akcja afirmacyjna i wielokulturowość	343
To tylko powierzchowne	344
Jesteśmy jedną wielką rodziną	346
Niech rozkwitnie sto kwiatów	347
Kultura głuchych	349
Wyrównywanie szans czy dyskryminacja na odwrót	349
Akcja afirmacyjna	350
Akcja afirmacyjna a wzory do naśladowania	352
Porównanie dyskryminacji	353
Czy akcja afirmacyjna to odwrócenie dyskryminacji	354
Czy akcja afirmacyjna jest sprawiedliwa	356
Zapamiętaj chociaż tyle:	357
Rozdział 27: Zasłużona nagroda	359
Do dalszych rozważań.....	360
Zajmowanie stanowiska: teoria punktu widzenia	361
Osobiste jest polityczne	362
Instytucje społeczne a osobisty wybór	363
Radzenie sobie ze złem moralnym	364
Dobre życie	366
Samodzielne myślenie	366
Branie odpowiedzialności i obarczanie odpowiedzialnością	367
Myśl pozytywnie! Nie jest tak beznadziejnie!	369
Zapamiętaj chociaż tyle:	370
Dodatek A: Słowniczek	373
Dodatek B: Propozycje dalszej lektury	377
Indeks	379